

พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรคตประชารักษ์ นครสวรรค์

Virtue and Ethics Behavior of Nursing Students at Boromarajonani College of Nursing, Sawanpracharak, Nakhonsawan

วัชรมา สุขแท้, พย.ม., นลินี เกิดประสงค์, ประ.ด., ศศิธร ซอเสียง, น.ศ.

Watchara Suktae, M.N.S., Nalinee kerdprasong, Asst. Prof. Dr., Sasitorn Sorsiang, SDN.

Abstract

Objective: This study aimed to investigate the Virtue and Ethics Behavior of nursing students at Boromarajonani College of Nursing, Sawanpracharak Nakhonsawan, based on the framework of the Bachelor of Nursing Science program curriculum, revised edition B.E. 2560 (2017).

Method: descriptive research design was employed. The participants were 132 fourth-year nursing students enrolled in the first semester of the 2024 academic year, selected through Total population sampling. The data collection instrument was a questionnaire, which demonstrated a reliability with a Cronbach's alpha coefficient of 0.92. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson Correlation Coefficient.

Results: The findings revealed that the overall Virtue and Ethics Behavior of nursing students was at a high level ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.77). When examining individual dimensions, "respect for human rights and dignity" was rated at the highest level ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.63). Other dimensions were also rated at a high level, in descending order: "honesty, discipline, and punctuality"

($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.83), "positive attitude towards the nursing profession" ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.72), "responsibility for oneself and society" ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.77), "management of ethical issues or problems" ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.79), and "public-mindedness and consideration for the community and society" ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.89). Students' moral and ethical behavior was not significantly related to academic achievement ($r = .066$, $p = .44$).

Conclusions: The fourth-year nursing students demonstrated a high level of overall Virtue and Ethics Behavior. The college should pursue continuous development in this area to prepare nursing students to become qualified graduates who possess both knowledge and strong ethical principles. This will enable them to confidently face ethical challenges in their profession and genuinely meet societal expectations.

Keywords: Virtue and Ethics Behavior, nursing students

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: ศึกษาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรคตประชารักษ์ นครสวรรค์

วิธีการศึกษา: ศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา ประชากร คือนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรคตประชารักษ์ นครสวรรค์ จำนวน 132 คน โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจากประชากร (Total population sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยด้วยค่าสัมประสิทธิ์การอนาค 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation

วันที่รับ (received) 21 กรกฎาคม 2568

วันที่แก้ไขเสร็จ (revised) 9 กันยายน 2568

วันที่ตอบรับ (accepted) 10 กันยายน 2568

Published online ahead of print 11 กันยายน 2568

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรคตประชารักษ์ นครสวรรค์

Boromarajonani College of Nursing, SawanPracharak, NakhonSawan

Corresponding Author: นลินี เกิดประสงค์

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรคตประชารักษ์ นครสวรรค์

Email: nalinee@bcnsprnw.ac.th

doi: <https://doi.org/10.14456/r3medphj.2025.25>

Coefficient)

ผลการศึกษา: พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.63) ด้านที่เหลือน้อยอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ ด้านความซื่อสัตย์ มีวินัยตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.83) ด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.72) ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.77) ด้านการจัดการประเด็นหรือปัญหาทางจริยธรรม ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.79) และด้านการมีจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนรวมและสังคม ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.89) พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .066$; $p = .44$)

สรุป: นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก วิทยาลัยฯ ควรพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาพยาบาลเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรมที่เข้มแข็ง สามารถเผชิญกับความท้าทายทางจริยธรรมในวิชาชีพได้อย่างมั่นคง และตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคมได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม, นักศึกษาพยาบาล

บทนำ

วิชาชีพพยาบาลมีบทบาทสำคัญในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมแก่ผู้คนทุกช่วงวัย ตั้งแต่แรกเกิดจนวาระสุดท้ายของชีวิต โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ทุกคนมีสุขภาวะที่ดี พยาบาลจึงต้องปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ด้วยการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ผนวกเข้ากับหลักจริยธรรม เพื่อช่วยบรรเทาความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมานของผู้รับบริการ¹ เนื่องจากพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์โดยตรง จึงเป็นที่คาดหวังจากผู้ให้บริการให้มีคุณธรรมสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการตระหนักในคุณค่าความเป็นมนุษย์² พยาบาลที่มีจริยธรรมจึงจะสามารถมอบการดูแลที่มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของผู้รับบริการได้ ดังนั้น จริยธรรมจึงเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติงานพยาบาล สภาการพยาบาลได้กำหนดข้อบังคับด้านจริยธรรมไว้อย่างชัดเจนในข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550 ซึ่งระบุให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้องรักษาจริยธรรมในการปฏิบัติต่อทั้งผู้ใช้บริการ เพื่อนร่วมวิชาชีพ และผู้ร่วมงาน หากฝ่าฝืนจริยธรรมที่กำหนดไว้ อาจมีผลทางกฎหมายตามมาได้ 3 การปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพนั้น ต้องอาศัยการผสมผสานคุณสมบัติที่สำคัญสามประการ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และจริยธรรม การมี

คุณสมบัติเหล่านี้ยิ่งช่วยครบถ้วนจะช่วยให้พยาบาลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด⁴

ประเด็นปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาล ในช่วงปี พ.ศ. 2562 ถึง 2566 มีการกระทำผิดจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพหลากหลายรูปแบบ เช่น การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้รับบริการ การปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ การประพฤติตนที่ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อวิชาชีพพยาบาล รวมถึงการขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ นำไปสู่ความเสียหายต่อผู้รับบริการและโรงพยาบาล⁵ แต่ละกรณีเน้นย้ำถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามจริยธรรม และ มาตรฐานวิชาชีพ เพื่อธำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือของวิชาชีพพยาบาล การที่พยาบาลมีพฤติกรรมบริการที่ไม่เหมาะสม พูดไม่สุภาพ พูดเสียงดัง พูดไม่ให้เกียรติผู้ป่วย ไม่สนใจผู้ป่วย ขาดความเอื้ออาทร อาจก่อให้เกิดผลกระทบหลายด้าน ทำให้ผู้รับบริการไม่ได้รับการบริการที่ดีจากผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้รับบริการอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนหรืออาการไม่พึงประสงค์ขึ้นขณะเข้ารับการรักษา ผลกระทบต่อองค์กรทำให้โรงพยาบาลเสียชื่อเสียง ถูกฟ้องร้อง และเสียค่าใช้จ่ายในการตอบแทนความผิดพลาดที่เกิดขึ้น และมีผลกระทบต่อผู้ประกอบวิชาชีพ กลายเป็นวิชาชีพที่ไม่ได้รับความไว้วางใจ ไม่น่าเชื่อถือ สังคมไม่ให้คุณค่า ไม่ยกย่องให้เกียรติในฐานะวิชาชีพ⁶ พฤติกรรมบริการพยาบาล การให้ข้อมูล การช่วยเหลือล่าช้าทำให้ผู้ป่วยไม่พึงพอใจ อาจทำให้ผู้ป่วยไม่ปลอดภัยและไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม⁷

นักศึกษาพยาบาลจะเป็นพยาบาลวิชาชีพต่อไปในอนาคต สถาบันการศึกษาพยาบาลจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลแก่นักศึกษาพยาบาล ในระหว่างการศึกษาก่อนเข้าสู่การปฏิบัติงานจริง โดยในภาคทฤษฎีส่งเสริมให้นักศึกษามีการเรียนรู้และเข้าใจในหลักการและแนวคิดทางจริยธรรม ฝึกคิดวิเคราะห์และไตร่ตรองในประเด็นปัญหาทางจริยธรรมต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการดูแลผู้ป่วย เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลและรอบคอบ⁸ เพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการปฏิบัติการพยาบาล เรียนรู้และสังเกตพฤติกรรมของอาจารย์พยาบาลและพยาบาลพี่เลี้ยงที่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจริยธรรม และนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติของตนเอง

สถาบันพระบรมชนกเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีหลักที่สำคัญคือ การผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านสุขภาพตามความต้องการของกระทรวงสาธารณสุข โดยจะผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการและทักษะวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม สำนึกต่อสังคมและให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง⁹ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ เป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของสถาบันพระบรมราชชนก โดยวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์

ประชากร นักสรวรรค์ มีปรัชญาว่า การผลิตบัณฑิตพยาบาล และพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพ เป็นเรื่องสำคัญต้องบูรณาการศาสตร์และศิลปะทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นผู้มีความรู้และทักษะทางวิชาชีพ ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ให้บริการด้วยหัวใจ ความเป็นมนุษย์ รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีทักษะสากล สามารถคิด และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีภาวะผู้นำ ทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่องและเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข ซึ่งทางวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ ประชาธิปไตย นศสรวรรค์ ได้กำหนดอัตลักษณ์คุณธรรมของนักศึกษาพยาบาล คือ ชื่อสัตย์ รับผิดชอบ มีวินัย จึงเป็นส่วนที่สำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมของนักศึกษาให้มีพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติหรือแสดงออกทางการกระทำได้โดยมีมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 ได้แก่ ทักษะคุณธรรมจริยธรรม มีทั้งหมด 6 ด้านดังนี้ 1. มีความซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา 2. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม 3. สามารถใช้ดุลยพินิจในการจัดการประเด็นหรือปัญหาทางจริยธรรม 4. แสดงออกถึงการเคารพสิทธิคุณค่า ความแตกต่างและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นและตนเอง 5. แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนรวมและสังคม 6. แสดงออกถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล ตระหนักในคุณค่าวิชาชีพและสิทธิของพยาบาล¹⁰ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ ประชาธิปไตย นศสรวรรค์ จึงเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลทุกคนมีอัตลักษณ์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ ประชาธิปไตย นศสรวรรค์ เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและวางแผนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล เตรียมความพร้อมด้านจริยธรรมแก่นักศึกษาพยาบาลให้ก้าวเข้าสู่วิชาชีพด้วยรากฐานทางจริยธรรมที่แข็งแกร่ง อีกทั้งจะช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในวิชาชีพและลดประเด็นปัญหาจริยธรรมการพยาบาลส่งผลกระทบต่อผู้รับบริการต่อไป

วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัย: การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยการศึกษาได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ ประชาธิปไตย นศสรวรรค์ ตามหนังสืออนุมัติเลขที่ 019/ปี 2567

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาล

ศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ ประชาธิปไตย นศสรวรรค์ จำนวน 132 คน ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน - 16 สิงหาคม 2567 ณ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ ประชาธิปไตย นศสรวรรค์ สถาบันพระบรมราชชนก กลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด (Total population sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เกณฑ์คัดเข้า (Inclusion criteria)

เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ที่สมัครใจเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย

2. เกณฑ์คัดออก (Exclusion criteria)

2.1 เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่ลาป่วยหรือลา กิจในวันเก็บข้อมูล

2.2 ตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วน (ขาดข้อมูลมากกว่า 10%)

เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตฉบับปรับปรุง 2560 ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและดัดแปลงมาจากวรรณคดีเสื่อมาก¹¹ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน IOC = 0.8 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดลองใช้ (Pilot test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จากนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 วทบ. ชัยนาทจำนวน 30 คน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคทั้งหมดเท่ากับ 0.92 ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วยพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม 6 ด้าน คือ 1. ความซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา 2. ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม 3. การจัดการประเด็นหรือปัญหาทางจริยธรรม 4. การเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ 5. การมีจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนรวมและสังคม 6. การมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม Google form ให้นักศึกษาตอบทางออนไลน์

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเกรดเฉลี่ยรวม (GPA) และพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) p -value < .01

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป ประชากรทั้งหมดเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 โดยทำการศึกษา ช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน - 16 สิงหาคม 2567 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ เพศ และเกรดเฉลี่ยสะสมของประชากร

นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 (N=132)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	9	6.8
หญิง	123	93.2
เกรดเฉลี่ยสะสม		
3.00 – 3.49	59	44.7
2.50	68	51.5
2.00 - 2.49	5	3.8

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 132 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 123 คน (ร้อยละ 93.2) เพศชาย จำนวน 9 คน (ร้อยละ 6.8) กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00 – 3.49 จำนวน 59 คน (ร้อยละ 44.7) เกรดเฉลี่ยสะสม 2.50 - 2.99 จำนวน 68 คน (ร้อยละ 51.5) และ เกรดเฉลี่ยสะสม 2.00 - 2.49 จำนวน 5 คน (ร้อยละ 3.8) ได้รับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ การพยาบาลมารดาและทารก การพยาบาลเด็ก และการพยาบาลจิตเวช และ

พบว่าพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามีภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.77$) และจำแนกรายด้านพบว่า ด้านการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58, S.D. = 0.63$) และอีก 5 ด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์มีวินัยตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.38, S.D.=0.77$) ด้านการจัดการประเด็นหรือปัญหาทางจริยธรรม ($\bar{X} = 3.94, S.D. = 0.79$) ด้านการมีจิตสาธารณะคำนึงถึงส่วนรวมและสังคม ($\bar{X} = 3.90, S.D. = 0.89$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของคะแนนพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล (n = 132)

พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม	Mean	S.D.	ระดับ	การแปลผล
การเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	4.58	0.63	มากที่สุด	มากที่สุด
ความรับผิดชอบตนเองและสังคม	4.14	0.77	มาก	มาก
ความซื่อสัตย์มีวินัยตรงต่อเวลา	4.38	0.83	มาก	มาก
การมีจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนรวมและสังคม	3.90	0.89	มาก	มาก
การจัดการประเด็นหรือปัญหาทางจริยธรรม	3.94	0.79	มาก	มาก
การมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ	4.36	0.72	มาก	มาก
ภาพรวม	4.21	0.77	มาก	

จากตารางที่ 2 พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมพบว่า ด้านการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58, S.D. = 0.63$) จำแนกรายข้อตามระดับคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง ($\bar{X} = 4.68, S.D. = 0.57$) รองลงไป ได้แก่ เคารพการตัดสินใจของผู้อื่นโดยคำนึงถึงคุณค่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และไม่ตัดสินใจผู้อื่นโดยใช้ความคิดเห็นของตนเอง ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.67$) และรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.67$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนข้อปฏิบัติต่อบุคคลอื่นโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

ความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ($\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.70$) และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงพฤติกรรมในแบบของตนเอง ($\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.57$) ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากันตามลำดับด้านความซื่อสัตย์ มีวินัยตรงต่อเวลา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.83$) จำแนกรายข้อพบว่าคะแนนเฉลี่ยระดับมากที่สุด ได้แก่ การไม่นำของของผู้อื่นมาเป็นของตนเองก่อนได้รับอนุญาต ($\bar{X} = 4.69, S.D. = 0.66$) รักษาความลับของผู้อื่น (ผู้ป่วย) โดยจะเปิดเผยเมื่อได้รับอนุญาตเท่านั้น ($\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.73$) และปฏิบัติหน้าที่ตรงตามเวลาที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.64$) ตามลำดับ ส่วนคะแนน

เฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ อ้างอิงผลงานของผู้อื่นเมื่อนำมาใช้ในการทำรายงานส่งอาจารย์ ($\bar{x} = 4.13, S.D. = 1.08$) และปฏิบัติตนในขอบเขตกฎระเบียบของวิทยาลัยฯ อย่างเคร่งครัด ($\bar{x} = 3.92, S.D. = 0.74$) ตามลำดับ

ด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36, S.D. = 0.72$) เมื่อจำแนกรายข้อ คะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ รู้สึกมีความสุขและยินดีที่ได้ให้การพยาบาลผู้ป่วยหรือได้ให้การช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{x} = 4.53, S.D. = 0.63$) และระดับคะแนนเฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.47, S.D. = 0.69$) เชื่อว่าวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติได้รับการยกย่องจากสังคม ($\bar{x} = 4.40, S.D. = 0.72$) ภูมิใจในวิชาชีพพยาบาล ซึ่งเป็นวิชาชีพที่มีองค์ความรู้ในการช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{x} = 4.39, S.D. = 0.68$) และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ พร้อมทั้งจะอุทิศตน เสียสละในการปฏิบัติงานเพื่อวิชาชีพพยาบาล ($\bar{x} = 4.02, S.D. = 0.79$) ตามลำดับ

ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14, S.D. = 0.77$) เมื่อจำแนกรายข้อตามคะแนนเฉลี่ยได้แก่ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจอย่างเต็มความสามารถและทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ($\bar{x} = 4.44, S.D. = 0.65$) ยอมรับความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเองและสามารถอธิบายชี้แจงเหตุผลจากการกระทำของตนเองได้ ($\bar{x} = 4.33, S.D. = 0.68$) รักษาภาพลักษณ์และชื่อเสียงของวิทยาลัยในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.21, S.D. = 0.69$) วางแผนการทำงานอย่างเหมาะสม มุ่งมั่นและตั้งใจในการปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น ($\bar{x} = 4.07, S.D. = 0.74$) และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แนะนำ

ดักเตือน เมื่อพบเพื่อน กระทำผิด ($\bar{x} = 3.68, S.D. = 0.86$) ตามลำดับ

ด้านการจัดการประเด็นหรือปัญหาทางจริยธรรม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94, S.D. = 0.79$) จำแนกรายข้อตามคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการแก้ปัญหาตามหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาทางจริยธรรม ($\bar{x} = 4.07, S.D. = 0.80$) รองลงมา คือ รับรู้และทำความเข้าใจกับปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมาวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาทางจริยธรรมโดยใช้หลักจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.06, S.D. = 0.74$) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.90, S.D. = 0.76$) พฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดและเท่ากัน คือ สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 3.82, S.D. = 0.75$) และใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ($\bar{x} = 3.82, S.D. = 0.85$) ตามลำดับ

ส่วนด้านการมีจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนรวมและสังคม ภาพรวมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90, S.D. = 0.89$) จำแนกรายข้อตามคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ทำความสะอาด เก็บอุปกรณ์ต่างๆ หลังทำกิจกรรมเรียบร้อยหลังใช้งาน ($\bar{x} = 4.27, S.D. = 0.77$) รองลงมา คือ ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ในวิทยาลัย ($\bar{x} = 4.06, S.D. = 0.84$) ใช้ของส่วนรวม เช่น ไฟฟ้า น้ำ เครื่องปรับอากาศอย่างประหยัดและพอเพียง ($\bar{x} = 4.00, S.D. = 0.81$) เมื่อพบขยะตกอยู่บริเวณทางเดินบนถนน หรือบริเวณอื่นๆ จะเก็บทิ้ง ($\bar{x} = 3.69, S.D. = 0.77$) และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อาสาช่วยเหลืองานต่างๆ ของวิทยาลัย ($\bar{x} = 3.49, S.D. = 0.87$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมกับระดับผลการเรียนของนักศึกษาพยาบาล (n = 132)

พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม	ระดับผลการเรียน	
	Pearson Correlation (r)	p-value (2-tailed)
ภาพรวม	.066	.44
ด้านการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	.026	.76
ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	.101	.24
ด้านความซื่อสัตย์มีวินัยตรงต่อเวลา	.102	.24
ด้านการมีจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนรวมและสังคม	.033	.70
ด้านการจัดการประเด็นหรือปัญหาทางจริยธรรม	.030	.73
ด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ	.035	.68

จากตารางที่ 3 พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) ทั้ง

ภาพรวมและรายด้าน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (r = .066; p = .44)

วิจารณ์

จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันพระบรมราชชนก และสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ พบว่า พฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับสูง/มาก¹²⁻¹⁴ การที่พฤติกรรมคุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ ได้มีการดำเนินการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษา และสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 256015 ที่กำหนดไว้ได้ในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ได้ระบุคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมไว้หลายประการ และแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ต้องสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชานักศึกษา ได้เห็นแบบอย่างที่ดีของอาจารย์ผู้สอนทั้งในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิต รวมถึงแนวทางการประเมินผลประเมินระหว่างเรียนและเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งการที่นักศึกษาได้รับการหล่อหลอมและประเมินตามกรอบนี้ย่อมส่งผลต่อระดับพฤติกรรมคุณธรรมโดยรวม

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษามีพฤติกรรมด้านการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อยู่ในระดับ "มากที่สุด" อาจเป็นผลมาจากวิทยาลัยฯ ปลูกฝังผ่านกระบวนการเรียนการสอน ทั้งในภาคทฤษฎีที่เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ สิทธิผู้ป่วย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และในภาคปฏิบัติที่นักศึกษาได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยจริงในสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งกระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้ ความเข้าใจ และความเห็นอกเห็นใจ มีการศึกษาที่แสดงถึงความสำคัญของการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยว่าเป็นการคุ้มครองความเป็นบุคคลและคุณค่าแห่งตนของผู้ป่วย ซึ่งส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ และยังช่วยลดโอกาสในการเกิดข้อร้องเรียนได้¹⁶ นอกจากนี้จริยธรรมยังเป็นความสง่างามของวิชาชีพพยาบาล การที่นักศึกษามี "จิตรู้เคารพ" (Respectful Mind) หรือความสามารถในการเปิดใจยอมรับความแตกต่างหลากหลายของบุคคลย่อมเป็นพื้นฐานสำคัญที่ส่งเสริมพฤติกรรมในด้านนี้¹⁷ การเรียนรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยและการปฏิบัติด้วยความเมตตากรุณาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่หลักสูตรพยาบาลศาสตรต้องให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง

สำหรับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมรายด้านที่มีระดับ "มาก" เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความซื่อสัตย์ มีวินัยตรงต่อเวลา ด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ด้าน

ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ด้านการจัดการประเด็นหรือปัญหาทางจริยธรรม และด้านการมีจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนรวมและสังคม อภิปรายผลตามรายละเอียดดังนี้

ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย และความตรงต่อเวลา เป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อชีวิตและความปลอดภัยของผู้ป่วย การที่พฤติกรรมด้านนี้ของนักศึกษาอยู่ในระดับ "มาก" ถือเป็นผลลัพธ์ที่ดี แสดงให้เห็นว่าวิทยาลัยฯ ได้มีการปลูกฝังคุณลักษณะเหล่านี้ในระดับหนึ่ง การที่คะแนนในด้านนี้ไม่ได้อยู่ในระดับ "มากที่สุด" อาจบ่งชี้ว่ายังคงมีช่องว่างสำหรับการพัฒนาเพิ่มเติม สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง กรณีศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล¹⁸ พบว่านักศึกษาให้คะแนนด้านความซื่อสัตย์ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมคุณลักษณะเหล่านี้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง การสร้างความตระหนักถึงผลกระทบของความไม่ซื่อสัตย์หรือการขาดวินัย แม้เพียงเล็กน้อยในวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและสุขภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ สถาบันการศึกษาสามารถพิจารณาสอดแทรกเนื้อหาและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นย้ำและฝึกฝนคุณลักษณะเหล่านี้ให้มากยิ่งขึ้น

การที่นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพในระดับ "มาก" บ่งชี้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ดี มีความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าในวิชาชีพที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่ ทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพส่งผลโดยตรงต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจมากขึ้น และมีความมุ่งมั่นในการให้การดูแลที่ยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบรรลุเป้าหมาย "การพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างเป็นองค์รวมเพื่อความปลอดภัยของผู้รับบริการ" และการปฏิบัติงานด้วย "ความเมตตา กรุณา และเอื้ออาทร โดยคำนึงถึงสิทธิผู้ป่วยและความหลากหลายทางวัฒนธรรม"¹⁹ ทัศนคติเชิงบวกยังช่วยส่งเสริมการสื่อสารที่ดีขึ้นภายในทีมสุขภาพ ซึ่งนำไปสู่สภาพแวดล้อมการดูแลที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น²⁰

ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมสอดคล้องกับความคาดหวังของวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติงานด้วยความใส่ใจ ระมัดระวัง และคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ป่วย เพื่อนร่วมงาน และสังคมโดยรวม ความรับผิดชอบต่อตนเองรวมถึงการใฝ่รู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดูแลสุขภาพของตนเองเพื่อให้พร้อมปฏิบัติงาน ส่วนความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นครอบคลุมถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม การที่นักศึกษามีระดับความรับผิดชอบในระดับ "มาก" แสดงให้เห็นว่ามีการปลูกฝังคุณลักษณะนี้เป็นอย่างดี ซึ่งอาจผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริง การมอบหมายงานที่ต้องใช้ความรับผิดชอบ และการส่งเสริมการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม²¹

ความสามารถในการจัดการประเด็นหรือปัญหาทางจริยธรรม เป็นทักษะที่ซับซ้อนและมีความสำคัญอย่างยิ่งในวิชาชีพการพยาบาล พยาบาลมักต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจเลือกปฏิบัติในทางที่ถูกต้องและเหมาะสมภายใต้แรงกดดันและข้อจำกัดต่างๆ²² การที่นักศึกษาที่มีพฤติกรรมด้านนี้ในระดับ "มาก" แต่ค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำกว่าด้านอื่น เนื่องจากการพัฒนาทักษะนี้จำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้และการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง การแก้ไขปัญหาทางจริยธรรมในสถานการณ์จริง มีปัจจัยเกี่ยวข้องหลายด้าน และมีแรงกดดันสูงกว่าในห้องเรียนหรือสถานการณ์จำลอง^{23,24} ดังนั้น วิทยาลัยฯ ควรเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาสามารถเผชิญหน้าและรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ได้อย่างมีสติและใช้หลักการทางจริยธรรมในการตัดสินใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ การส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแหล่งข้อมูลหรือบุคคลที่สามารถขอคำปรึกษาได้เมื่อเผชิญปัญหาทางจริยธรรม เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการจริยธรรมของสถาบัน/โรงพยาบาล ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สำคัญ

การมีจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนรวมและสังคม เป็นคุณลักษณะ ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเองต่อสังคม นอกเหนือไปจากการดูแลผู้ป่วยเป็นรายบุคคล การที่นักศึกษา มีพฤติกรรมด้านนี้ในระดับ "มาก" แต่คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น แสดงให้เห็นถึง การบูรณาการประเด็นด้านจิตสาธารณะ การคำนึงถึงส่วนรวมและสังคม อาจยังไม่เด่นชัดหรือเพียงพอในทุกรายวิชา การเรียนการสอนอาจเน้นหนักไปที่ทักษะทางคลินิกและวิชาการเฉพาะทาง จนทำให้ประเด็นด้านนี้ถูกลดความสำคัญลง แม้วิทยาลัยฯ จะมีกิจกรรมด้านการส่งเสริมจิตสาธารณะ แต่การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงอาจจะยังไม่มากพอทำให้ขาดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของตนเอง ในฐานะพลเมืองที่มีต่อสังคม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านจิตสาธารณะจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมทั้งในด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงอย่างต่อเนื่อง²⁵ เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกต่อสังคม

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของตนเองค่อนข้างสูง สะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาตระหนักรู้และให้ความสำคัญกับมาตรฐานทางจริยธรรมของวิชาชีพ การตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมที่มีประเด็นอ่อนไหวทางสังคม ผู้ตอบมีแนวโน้มที่จะตอบคำถามในลักษณะที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคม²⁶ ดังนั้น นักศึกษาพยาบาล ในอนาคตจะเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ถูกคาดหวังอย่างสูงในด้านจริยธรรม การยอมรับว่าตนเองมีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ไม่สมบูรณ์อาจเป็นเรื่องที่

ทำได้ยาก การตอบแบบสอบถามจึงอาจเป็นการสะท้อนถึง "สิ่งที่สังคมคาดหวัง" มากกว่า "สิ่งที่เป็นอย่างจริง"

การที่พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ p -value <.01 ทั้งในภาพรวมและรายด้านนั้น อธิบายได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จทางการศึกษา ในพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นหลัก ซึ่งเน้นการวัดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ เนื้อหาเชิงวิชาการ ในขณะที่พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนั้น จัดอยู่ใน จิตพิสัย (Affective Domain) และ ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ซึ่งเกี่ยวข้องกับค่านิยม ความรู้สึก การแสดงออก และการปฏิบัติจนเป็นนิสัย ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) ได้จำแนกมิติการเรียนรู้เหล่านี้ ออกจากกันอย่างชัดเจน²⁷ ดังนั้น การที่นักศึกษาพยาบาลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง แต่ไม่ได้เป็นตัวทำนายโดยตรงถึงระดับความเห็นอกเห็นใจ (จิตพิสัย) หรือการตัดสินใจเชิงจริยธรรมเมื่อเผชิญสถานการณ์จริง (ทักษะพิสัย) ได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับสถาบัน

1. ควรนำผลการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา มาใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตร แผนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มีความทันสมัยและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการด้านสุขภาพ

2. ควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ในด้านการสอนจริยธรรม การเป็นที่ปรึกษา และการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา

3. สร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญกับการมีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และการเคารพซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ผู้สอน

1. อาจารย์ผู้สอนควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการสอน การปฏิบัติงาน และการดำเนินชีวิตส่วนตัว เพื่อให้นักศึกษาเกิดความศรัทธาและยึดถือเป็นแนวทาง

2. อาจารย์ควรเลือกใช้เทคนิคการสอนที่กระตุ้นการคิดวิเคราะห์เชิงจริยธรรม เช่น การใช้กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่ม การโต้เถียง และการสะท้อนคิด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกเพื่อทำความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการเรียนการสอน และปัจจัยแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในแต่ละด้านของนักศึกษาพยาบาล

2. ควรมีการวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลองเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบการสอนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแต่ละด้าน เพื่อให้ได้แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด

3. ควรมีการศึกษาติดตามพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาและเข้าสู่การประกอบวิชาชีพ การศึกษาแบบติดตามระยะยาวจะช่วยให้เข้าใจถึงผลกระทบของการบ่มเพาะคุณธรรมจริยธรรมในระยะยาว และระบุปัจจัยในสถานปฏิบัติงานที่อาจส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการธำรงรักษาคุณธรรมจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ

สรุป

ผลการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์" แสดงให้เห็นถึงระดับพฤติกรรมคุณธรรมโดยรวมของนักศึกษาที่อยู่ในระดับ "มาก" โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน "การเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์" ที่อยู่ในระดับ "มากที่สุด" สะท้อนถึงความสำเร็จในระดับหนึ่งของวิทยาลัยฯ ในการปลูกฝังคุณลักษณะที่สำคัญนี้ ทิศทางการพัฒนาในอนาคตจึงควรมุ่งเน้นการบูรณาการกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายและสร้างสรรค์ การส่งเสริมบทบาทของคณาจารย์ในการเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการบ่มเพาะคุณธรรมจริยธรรมอย่างยั่งยืน รวมถึงการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และประเมินผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสืบ โสโสม ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ ที่ให้โอกาสในการทำวิจัยครั้งนี้และขอบคุณผู้ร่วมงาน นักศึกษาพยาบาลที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. กองการพยาบาล. บทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สื่อตะวัน; 2561.
2. จุลจิรา จันทะมุงคุณ, ณัฐิกา ราชบุตร, ช่อทิพย์ แต่งพันธ์, เขมิกา เสี่ยงเพราะ. การสร้างแบบสมรรถนะด้านจริยธรรมจรรยาบรรณและกฎหมายวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. 2562;9(2):132-43.
3. สภาการพยาบาล. ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพ พ.ศ.2550 [อินเทอร์เน็ต].

[เข้าถึงเมื่อ 17 มิถุนายน 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/K012.PDF>.

4. อรัญญา เชาวลิต, ศิริพร ชัมภลิต, สุรีพร ธนศิลป์. คู่มือส่งเสริมจริยธรรมสำหรับองค์การพยาบาล: กลไกการปฏิบัติ. นนทบุรี: สภาการพยาบาล; 2564.
5. สภาการพยาบาล. จดหมายข่าวสภาการพยาบาล [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 17 มิถุนายน 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.tnmc.or.th/news/6>.
6. รัตนา ทองแจ่ม. การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ [วิทยานิพนธ์]. หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ; 2564.
7. เพ็ญจันทร์ แสนประสาน, สายสมร เฉลยกิตติ. การตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติกิจการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง กับความเสี่ยงของพยาบาลไทยตามการรับรู้ของผู้บริหารทางการพยาบาล. วารสารพยาบาลทหารบก. 2560;18(1):194-205.
8. Shayestehfard M, Torabizadeh C, Gholamzadeh S, Ebadi A. Ethical Sensitivity in Nursing Students: Developing a Context-based Education. Electron J Gen Med. 2020;17(2):em195.
9. สถาบันพระบรมราชชนก. อัตลักษณ์บัณฑิตสถาบันพระบรมราชชนก [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://sites.google.com/mail.bcnlp.ac.th/bcnlp2019/Home/ปรัชญาวิจัยทัศนสพบข>.
10. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2567]. เข้าถึงได้จาก: http://bcnsprnw.ac.th/web_bcnspnw/th/group_academic.
11. วรรณดี เสือมาก, วีรวรรณ เกิดทอง, ศุภลักษณ์ ธนาโรจน์. พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี. วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์. 2564;5(2):125-38.
12. Solihatul Hafidzah Wan Mohd Anuar W, Saat N H, Razali M T A, Aung K. Knowledge and Practice of Nursing Students on Health Care Ethics. Scholars Journal of Applied Medical Sciences (SJAMS). 2017;5(9C):3693-9.
13. จตุพร ขาวมาลา, วรรณหนา สมนึกประเสริฐ. ผลของใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม

- ต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางสุขภาพ. 2562;2(1):163-76.
14. นภัสกรณ์ วิฑูรเมธา, วารินทร์ บินโฮเซ็น, วิลาวรรณ เทียนทอง. พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต. วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต. 2565;16(1):83-101.
  15. กระทรวงศึกษาธิการ. มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2567]. เข้าถึงได้จาก: [https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/4_Standard%202560\(2\).pdf](https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/4_Standard%202560(2).pdf).
  16. วิรตี ชุนประเสริฐ. พฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยของผู้บริการพยาบาล ตึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง [วิทยานิพนธ์ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต]. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช; 2557
  17. สุนีย์รัตน์ บุญศิลป์, ประกริต รัชวัตร, สุรางค์ เป็รื่องเดช. ทศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข. 2556;22(3):64-75.
  18. วิริยาภรณ์ แสนสมรส, วิภารัตน์ ยมดิษฐ์, นิศากร เขียวรัตน์, อมรรัตน์ สว่างเกต, นพวรรณ ดวงจันทร์. คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล: กรณีศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี. วารสารการพยาบาลและการศึกษา. 2560;10(4):144-59.
  19. สตรีรัตน์ ธาดากานต์. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์: การนำไปใช้ในการจัดการศึกษาภาคปฏิบัติ [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กรกฎาคม 2567]. เข้าถึงได้จาก: https://www.ramacnec.com/AD/DocumentFile/20240619124057_File_กรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาาระดับปริญญาตรี.pdf.
  20. ปิยอร วจนะทินภัทร. การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ สำหรับพยาบาลวิชาชีพ. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ. 2565;40(4):e258827.
  21. แจ่มจันทร์ เทศสิงห์, พวงแก้ว สาระโภาค. การพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้แนวคิดโรงพยาบาล คุณธรรม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล. วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. 2563;6(1):108-22.
  22. Haahr A, Norlyk A, Martinsen B, Dreyer P. Nurses experiences of ethical dilemmas: A review. Nurs Ethics. 2020;27(1):258-72.
  23. Albert JS, Younas A, Sana S. Nursing students' ethical dilemmas regarding patient care: An integrative review. Nurse Education Today. 2020;88:104389. Doi:10.1016/j.nedt.2020.104389.
  24. Bremer A, Holmberg M. Ethical conflicts in patient relationships: Experiences of ambulance nursing students. Nurse Ethics. 2020;27(4):946-59.
  25. ขวัญตา ภูริวิทยาธีระ. การพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล. วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางสุขภาพ. 2561;1(2):54-69.
  26. Crowne DP, Marlowe D. A new scale of social desirability independent of psychopathology. J Consult Psychol. 1960;24(4):349-54.
  27. Anderson LW, Krathwohl DR, editors. A taxonomy for learning, teaching, and assessing: a revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. New York: Longman; 2001.